

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної
комісії ХНУРЕ

Ігор РУБАН

«16» 01 2023 р.

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
для вступу на третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
у 2023 році

Спеціальність 051 Економіка

Протокол засідання приймальної комісії
від 16 січня 2023 р. № 2

Голова фахової комісії

(підпис)

Тетяна ПОЛОЗОВА
(ім'я, прізвище)

Зав. відділом аспірантури
та докторантури

(підпис)

Володимир МАНАКОВ
(ім'я, прізвище)

Відповідальний секретар
приймальної комісії

(підпис)

Аркадій СНИГУРОВ
(ім'я, прізвище)

Харків 2023

Програма розроблена фаховою комісією зі спеціальності 051 Економіка у складі:

голова комісії: Тетяна ПОЛОЗОВА – д.е.н., проф., зав. кафедри ЕК;

члени комісії: Людмила СОКОЛОВА – д.е.н., проф., проф. кафедри ЕК;

Іріна КОЛУПАЄВА – д.е.н., проф., проф. кафедри ЕК.

1 ТЕМАТИКА ПИТАНЬ ТА РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1.1 Економіка, організація та управління підприємствами

1. Підприємство в умовах функціонування ринку. Особливості вітчизняної діяльності та вплив зовнішнього середовища.
2. Кадрова політика підприємств. Значущість та ефективність використання кадрового потенціалу.
3. Оцінка результатів діяльності підприємства. Показники та методи оцінки.
4. Форми власності та форми функціонування підприємств. Взаємозв'язок та взаємовплив на діяльність підприємств.
5. Класифікація витрат на виробництво. Галузеві особливості виникнення витрат.
6. Економічна діагностика підприємства: напрями, процедури, методи.
7. Основні виробничі засоби підприємств. Методи амортизації та обґрунтування їхнього використання для окремих груп.
8. Загальна структура собівартості продукції підприємства.
9. Управління фінансовою результативністю підприємства. Обґрунтування фінансової стратегії підприємства, його пріоритетних витрат і доходів.
10. Оборотні кошти підприємства: структура, кругообіг, нормування, показники та шляхи ефективного використання.
11. Ціноутворення. Місце економічної категорії «ціна» та її вплив на результати діяльності підприємства.
12. Методичні підходи до оцінки стану економічної безпеки: кількісна та якісна оцінка, достовірність результатів.
13. Соціально-психологічні аспекти кадрової політики, системи мотивації та спонукання до праці.
14. Впровадження сучасних технічних заходів управління. Сучасні проблеми впровадження АСУ у виробництво.
15. Ціноутворюючі фактори у промисловості. Види цін на продукцію. Методичні підходи до формування ціни продукції.
16. Значення та розрахунок виробничої потужності для підприємств різних видів діяльності.
17. Діалектичний зв'язок процесу та структури управління підприємством. Призначення, межі ефективності, переваги та недоліки різних типів організаційних структур.
18. Інноваційна діяльність підприємства, класифікація інноваційних процесів, новин та нововведень, їх взаємозв'язок і взаємодія.
19. Економічна безпека підприємства. Функціональні складові економічної безпеки: фінансова, техніко-технологічна, інформаційна тощо.
20. Якість продукції як категорія. Значення підвищення якості продукції для посилення конкурентоспроможності підприємства на ринку.

21. Інформаційні ресурси. Створення, зберігання та ефективне управління інформаційними ресурсами.

22. Причини виникнення та методи усунення диспропорцій у функціонуванні та розвитку виробничих потужностей підприємства.

23. Бізнес-планування: основні етапи, особливості розвитку на сучасному етапі.

24. Система оподаткування підприємств. Податкова політика та оптимізація оподаткування.

25. Формування виробничої програми. Вплив попиту на виробничу програму.

26. Особливості трудових відносин та оплати праці на підприємствах різних організаційно-правових форм.

27. Організаційно-економічний механізм та принципи управління технологічним оновленням підприємства. Тенденції та стратегічні напрямки технологічного оновлення вітчизняних підприємств в сучасних умовах.

28. Ефективне використання ресурсів. Система сертифікації матеріалів, використання відходів та інше.

29. Концепції стратегічного управління підприємствами.

30. Знання як ресурс підприємства. Особливості створення та зберігання. Вплив на результативність діяльності.

31. Методи оцінки ефективності використання ресурсів підприємства.

32. Керівництво та лідерство у менеджменті підприємств.

33. Характеристика сучасних методів прикладної математики та областей їх застосування в економічних дослідженнях.

34. Фактори підвищення ефективності виробництва на підприємстві та їх класифікація.

35. Принципи виділення та ознаки визначення стратегічних напрямів діяльності. Послідовність етапів стратегічної сегментації діяльності підприємства.

36. Склад інформації для створення наукомісткої та високотехнологічної продукції. Товарна інноваційна діяльність.

37. Фінанси підприємства, їх структура. Показники фінансової діяльності підприємства.

38. Форми та системи оплати праці. Організація та визначення вибору форм та систем оплати праці.

39. Принципи та методи управління підприємством.

40. Планування виробництва на підприємстві, його необхідність, мета, завдання в умовах ринкової економіки.

41. Системи та концепції управління якістю. Міжнародні стандарти якості.

42. Комунікаційні процеси на підприємствах. Методи налагодження та оцінки ефективності комунікацій.

43. Розвиток підприємства та управління стратегічними змінами. Управління змінами і формування стратегічної поведінки.

44. Системний підхід до економічного об'єкту як методологічна засада аналізу ефективності його функціонування. Сутність системного підходу.

45. Стан і проблеми розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств в Україні.

1.2 Рекомендована література до тематики підрозділу 1.1

1. Актуальні аспекти розвитку суб'єктів підприємництва в умовах глобальної економіки: [колект.] монографія / А. Бессонова, М. Белобородова, А. Буряк, Л. Величко, О. Величко, Ю. Горященко, Т. Гринько, Т. Гвініашвілі, І. Дем'яненко, Т. Дронова, О. Єлісеєва, В. Катан, С. Князь, С. Кожем'якіна, В. Козлова, А. Колосов, Д. Коноплянко, О. Крупський, О. Кубецька, І. Курінна, В. Купенко, С. Кучеренко, О. Левкович, А. Лемберг, Н. Лубенець, Л. Лутай, В. Македон, І. Максютенко, М. К. Майнка, В. Мацук, Д. Міщенко, Л. Міщенко, Т. Олійник, Т. Остапенко, Т. Павлова, Р. Павлов, О. Пирог, О. Попова, К. Пілова, Т. Решетілова, Г. Скрипник, Ю. Стасюк, В. Страшко, І. Тарлопов, Л. Ульянова, О. Холод, Ю. Чайка, Т. Черната, А. Щетинін, Є. Ягнін, В. Яковенко; ред.: Т. Гринько; Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара. Дніпро: Біла К. О., 2021. 415 с.

2. Атюшкіна В. В., Бурко Я. В., Галгаш Р. А. Економічна діагностика: навч. посіб.; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. Київ: Аграр Медиа Груп, 2018. 233 с.

3. Блага Н. В. Управління проектами: навч. посіб.; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 151 с.

4. Вдовенко Н. М., Кукса І. М., Дяченко Т. О., Сірик М. В. Управління інноваційною діяльністю в умовах глобалізації міжнародної економіки та змін в безпекології і поведінці споживачів. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2022. № 2. С. 113-120.

5. Вдовиченко Л. Ю., Волосюк М. В. Теоретико-методологічні аспекти формування механізму стратегічного управління економічною безпекою підприємства. *Бізнес Інформ*. 2020. № 10. С. 469-477.

6. Вельмагіна Н. О., Єршова Н. М., Шибко О. М. Розробка теоретичних основ проектування підприємств і формування виробничих систем: монографія; [Придніпр. держ. акад. буд-ва та архітектури]. Дніпро: ПДАБА, 2020. 271 с.

7. Вовченко О. В. Інновації у промисловості: вплив на економічну безпеку України: монографія; Вищий навчальний заклад «Університет економіки та права «КРОК». Київ: КРОК, 2021. 134 с.

8. Герасименко Л. В. Формування системи адаптивно-орієнтованого управління економічною безпекою підприємства. *Ефективна економіка*. 2021. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2021_4_34. (дата звернення 28.11.2022)

9. Гринчук Ю. С., Кукса І. М., Ткаченко Н. Е., Параскеєва А. М. Планування інноваційного розвитку в контексті забезпечення економічної безпеки та управління змінами. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2022. № 4. С. 28-33.

10. Гумега В. В. Фактор ризику і невизначеності при оцінці ефективності інвестиційних проектів. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2021. № 4. С. 22-26.

11. Гусєва О. Ю. Управління стратегічними змінами: теорія і прикладні аспекти: монографія. Донецьк: Ноулідж, Донец. від-ня, 2014. 394 с.

12. Економіка та право: глобальна трансформація: міжнар. колект. монографія / О. В. Безпаленко, О. Ю. Браславець, Т. В. Ганущак, Т. С. Демедюк, А. В. Заїка, Т. І. Кислая, А. С. Кравченко, Н. О. Мичак, О. В. Мойсеєнок, О. С. Наконечна, О. О. Михайлик, Н. С. Рогоза, Ж. В. Семерей, І. Stecenko, О. В. Чижов, Л. І. Плотнікова, L. Plotnikova, I. Cherevan, O. Vorodina; ред.: О. В. Безпаленко; Київський університет ринкових відносин. Київ: Наукова столиця, 2021. 325 с.

13. Економіка підприємства: навч. посіб. / І. М. Посохов, В. Г. Дюжев, С. В. Сусліков, К. О. Тимофєєва; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків: НТУ «ХПІ», 2016. 380 с.

14. Желіховська М. В. Моделювання підприємницької стратегії управління фінансовою безпекою в умовах діджиталізації та міграційних ризиків. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2022. № 5. С. 74-82.

15. Іванова Н. Ю., Кузнецова Т. К., Соколова Н. М. Управлінська економіка: навч. посіб. Київ: Логос, 2016. 130 с.

16. Інтегрований облік в ризик-орієнтованому управлінні підприємством: колект. монографія / О. В. Пікуліна, О. О. Матусевич, Л. А. Шило, С. С. Дехтяр, В. І. Дзюба; ред.: В. В. Бобиль; Український державний університет науки і технологій. Дніпро: Біла К. О., 2022. 155 с.

17. Карпенко Ю. В., Бенях В. В. Економіка підприємства: практикум: навч. посіб. ВНЗ Укоопспілки «Полтав. ун-т економіки і торгівлі». Полтава: ПУЕТ, 2017. 412 с.

18. Кирій В. В., Любічева О. І. Дослідження можливостей формування кластерів з огляду на розвиток секторів економіки України *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. 2019. № 8. С. 26-33.

19. Кирій В. В., Зінченко М. Е., Шелефонтюк В. Р. Дослідження ІТ галузі як важеля економічного розвитку країни і Харківського регіону [Електронний ресурс] *Економіка і суспільство*. 2018. № 19. URL: http://economyandsociety.in.ua/journal/19_ukr/116.pdf .

20. Князь С. В., Кайдрович Х. І., Скриньковський Р. М., Шевченко С. Г., Коновалюк І. В. Фінансова рівновага як механізм забезпечення економічної безпеки підприємства: монографія; ред.: С. В. Князь; Національний університет «Львівська політехніка». Львів: Левада, 2022. 372 с.

21. Костін Д.Ю., Телегін В.С., Костін Ю.Д. Інтегральне оцінювання складових мотивації на підприємствах електроенергетики. *Економічний вісник університету*. 2018. № 37. С. 108-116.

22. Костін Ю. Д., Шведкий В. А. Компанії-постачальники на енергетичному ринку України: конкуренція стратегій. *Бізнес Інформ*. 2022. № 7. С. 191-196.

23. Костін Ю.Д., Ткачова Т.С. Управлінські рішення та ефективність функціонування промислового підприємства. *Вісник СумДУ. Серія Економіка*. 2020. № 2. С. 196-202.

24. Кривов'язюк І. В. Економіка інноваційного підприємства: навч. посіб.; Луц. нац. техн. ун-т. Вид. 2-е, допов. та перероб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. 342 с.

25. Лихолат С. М., Рискальчук А. О. Управління системою економічної безпеки підприємств в умовах COVID-19. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Проблеми економіки та управління*. 2021. Т. 5, № 1. С. 158-169.

26. Лопатка К. А., Рогожина Д. Д. Бізнес-планування як ефективний інструмент реалізації стратегії підвищення економічної безпеки підприємства. *Економічний простір*. 2020. № 158. С. 46-49.

27. Масленніков Є. І. Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти: міжуніверситет. колект. монографія. Вип. 1 / Є. І. Масленніков, Е. А. Кузнецов, Ю. М. Сафонов, С. В. Філіппова; ред.: Є. І. Масленніков. Херсон, 2016. 853 с.

28. Матвій І. Є., Сорочак О. З. Проектний менеджмент: прикладні аспекти: навч. посіб.; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». Львів: Растр-7, 2021. 331 с.

29. Мельник С. І. Управління фінансовою безпекою підприємств: теорія, методологія, практика: монографія; Українська академія друкарства, Львівський державний університет внутрішніх справ. Львів: Растр-7, 2020. 383 с.

30. Мішук Г. Ю., Джигар Т. М., Шишкіна О. О. Економічний аналіз: навч. посіб.; Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування. Рівне: НУВГП, 2017. 155 с.

31. Могилевська О. Ю., Уфімцева Т. М., Слободяник А. М. Економіка підприємства. Теорія і практика: навч. посіб.; Київ. міжнар. ун-т. Київ, 2017. 295 с.

32. Онищенко О. В., Яценко Н. М., Гончаренко Н. О. Роль економічної безпеки у стратегічному управлінні промисловим підприємством. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки*. 2022. № 4. С. 119-127.

33. Орищин Т. М., Крихівська Н. О., Тягур С. І. Оцінка фінансово-економічної безпеки підприємств: методичний аспект. *Бізнес-навігатор*. 2020. Вип. 2. С. 7-12.

34. Основи економічного аналізу: навч.-метод. посіб. для студентів екон. спец., магістрів, аспірантів, викл. / В. М. Микитюк та ін.; ред. В. М. Микитюк; Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир: Рута, 2018. 439 с.

35. Парадигмальні виклики сучасного розвитку: колект. монографія / Б. Л. Дем'яненко, В. М. Дем'яненко, В. Й. Жежуха, В. М. Мисик, М. М. Гудима, Д. А. Чижов, Ю. В. Пасічник, Т. С. Дронова, М. С. Широкова, М. В. Одрехівський, О. О. Пшик-Ковальська, А. К. Калинка, Л. В. Томаш, О. Б. Лесик, Г. В. Лещук, О. В. Сорока, Н. А. Дьоміна, Л. В. Халанчук, О. Г. Яворська, Г. О. Заспа, Л. П. Оксамитна, А. Р. Карапетян, Н. Л. Сосницька, О. П. Назарова, О. П. Рожкова; ред.: А. П. Дука, Ж. В. Дерій, Г. В. Старченко, П. С. Лютіков, Д. А. Товмаш; Науково-освітній інноваційний центр суспільних трансформацій. Чернігів: Наук.-освіт. інновац. центр сусп. трансформацій, 2022. 242 с.

36. Полозова Т. В., Задорожний С. В., Гулузаде А. Ф. Теоретичні аспекти забезпечення економічної безпеки підприємства. Сучасні тенденції сталого розвитку: теорія, методологія, практика: колективна монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. Т. В. Полозової. Харків: ХНУРЕ, 2022. С. 273-278.

37. Полозова Т. В., Колупаєва І. В. Аналіз міжнародних рейтингів України в контексті забезпечення економічної безпеки. *Механізм регулювання економіки*. 2022. № 1-2 (95-96). С. 103-113.

38. Полозова Т. В. Формування інноваційно-інвестиційного механізму забезпечення конкурентоспроможності підприємства: монографія. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 592 с.

39. Рогач С. М. Суліма Н. М., Гуцул Т. А. Економіка підприємства (в схемах і таблицях): навч. посіб. Київ: Компринт, 2017. 509 с.

40. Руденко І. В., Болотова Т. М., Кулинич Т. В. Діагностика економічної безпеки як інструмент забезпечення ефективного управління іміджем підприємства. *Бізнес Інформ*. 2021. № 1. С. 297-302.

41. Ружицький І. Ю. Теоретико-концептуальні засади інституційного забезпечення економічної безпеки України: монографія; Національний університет «Чернігівська політехніка». Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2021. 298 с.

42. Сидорчук І. Систематизація теоретико-методологічних підходів до формування, реалізації та моделювання стратегій управління інноваційним розвитком та фінансово-економічною безпекою підприємницьких структур. *Modeling the development of the economic systems*. 2021. № 2. С. 33-39.

43. Соціально-економічна діагностика в умовах європейського співробітництва: навч. посіб. / Кузьмін О. Є. [та ін.]; Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів: Аудиторська група «Західна аудиторська група», 2018. 223 с.

44. Сталий розвиток старопромислових регіонів України: інноваційний вимір: колект. монографія / Т. О. Пономаренко, І. А. Семенець-Орлова, Н. В. Руденко, В. П. Самодай, О. Ю. Кудріна, О. С. Телетов, Т. О. Корнієнко, М. В. Білошкурський, І. І. Плєць, В. А. Омеляненко, О. М. Омеляненко, Н. О. Артюхова, О. Ю. Носаченко, І. П. Петрова, С. М. Березова,

Є. І. Нагорний; ред.: О. М. Омеляненко; Інститут стратегій інноваційного розвитку і трансферу знань. Суми: Територія, 2021. 297 с.

45. Стратегічні комунікації в умовах гібридної війни: погляд від волонтера до науковця: монографія / В. А. Азарова, М. Л. Білявський, Т. В. Гончарова, В. В. Гридчина, Т. М. Дзюба, Д. В. Дубов, О. Г. Заруба, Н. Г. Іванова, О. І. Коваленко, Л. Ф. Компанцева, І. О. Корецька, Н. В. Крапівіна, Ю. А. Лапутіна, К. Б. Левченко, Г. В. Маляр, В. І. Осьодло, О. О. Паливода, Л. М. Пелепейченко, М. К. Подибайло, О. В. Покальчук, В. С. Романюк, Н. В. Слухай, О. В. Соболева, О. І. Сулова, О. А. Українцев, О. М. Хайрулін, С. В. Череватий, Е. В. Шнурко-Табакова, Л. В. Юдко, Г. М. Яворська; ред.: Л. Ф. Компанцева; Національна академія Служби безпеки України. Київ: НА СБУ, 2021. 499 с.

46. Сучасне управління: ризики, виклики, безпека, перспективність використання та проблеми впровадження в державному та приватному секторах економіки : колект. монографія / ред.: Н. Е. Аванесова, О. Чупир, Д. Терещенко, Т. Андрєєва, О. Гетьман. Харків: Панов А. М., 2021. 634 с.

47. Сучасні економічні стратегії: інновації, безпека та сталий розвиток: колект. Монографія / ред.: Т. В. Полозова, І. В. Колупаєва, О. В. Мурзабулатова; Харківський національний університет радіоелектроніки. Харків: ХНУРЕ, 2021. 295 с.

48. Ткачова Т. С., Костін Ю. Д. Розробка стратегії розвитку машинобудівних підприємств Харківщини. *Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»*. 2020. Вип. 12. С. 149-154.

49. Ткачова Т.С., Костін Ю.Д. Система оцінки ефективності діяльності машинобудівних підприємств. *Економіка: реалії часу*. 2020. № 1 (47). С. 122- 128.

50. Тютченко С. М. Забезпечення економічної безпеки підприємств в умовах трансформаційних змін в економіці: монографія; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпро: Біла К. О., 2021. 211 с.

51. Управління бізнес-проектами: навч. посіб. / Шинкарук Л. В [та ін.]; [Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України]. Київ: НУБіП, 2021. 325 с.

52. Хлевицька Т. Б., Гусєва О. Ю. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства засобами реінжинірингу бізнес-процесів. *Бізнес Інформ*. 2021. № 8. С. 190-196.

53. Хобта В. М., Крапівницька С. М., Пудрик Д. В. Економіка інноваційного підприємства: навч. посіб.; ДВНЗ «Донец. нац. техн. ун-т». 2-ге вид. Донецьк: Ноулідж, Донец. від-ня, 2014. 219 с.

54. Череп А. В., Худолей Л. В. Використання інструментів забезпечення фінансово-економічної безпеки промислових підприємств: монографія; Запоріж. нац. ун-т. Запоріжжя: Запоріж. нац. ун-т, 2018. 221 с.

55. Шандова Н. В. Мешкова-Кравченко Н. В., Латкіна С. А. Економіка підприємства: навч. посіб. для студентів закл. вищ. освіти; Херсонський національний технічний університет. Херсон: Вишемирський В. С., 2021. 335 с.

56. Шульга О. А. Проектний та інвест-менеджмент: курс лекцій; Держ. ун-т інтелект. технологій і зв'язку. Київ: Компринт, 2021. 187 с.

57. Яцкевич І.В. Економічна діагностика: навч. посіб.; Одес. нац. акад. зв'язку ім. О.С. Попова, Навч.-наук. ін-т економіки та менеджменту. Одеса: Бондаренко М.О., 2015. 291 с.

58. Bilichenko O., Tolmachev M., Polozova, T., Aniskevych, D., Mohammad A.L.A.K. Managing Strategic Changes in Personnel Resistance to Open Innovation in Companies. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*. 2022, 8, 151.

59. Dubrovina N., Neubauerova E., Kolupaieva I., Borysova A., Shabanov R. I. Exploring the nexus between tax revenue trends and social contributions development in European Union countries. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2019. Vol 2, No 29 (2019). P.498-508.

60. Financial Management and Analysis. Second Edition / Frank J. FRANK J. Fabozzi, Pamela P. Peterson. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc., 2003. 1008 p.

61. Golovianko M., Gryshko S., Terziyan V. (2018) From Deep Learning to Deep University: Cognitive Development of Intelligent Systems. In: Szymański J., Velegrakis Y. (eds) Semantic Keyword-Based Search on Structured Data Sources. *IKC 2017. Lecture Notes in Computer Science*, vol 10546. Springer, Cham.

62. Golovianko M., Gryshko S., Terziyan V., Tuunanen T. Responsible cognitive digital clones as decision-makers: a design science research study. *European Journal of Information Systems*, 2022. 1-23. <https://doi.org/10.1080/0960085X.2022.2073278>.

63. Golovianko M., Gryshko S., Terziyan V., Tuunanen, T. (2021). Towards digital cognitive clones for the decision-makers: adversarial training experiments. *Procedia Computer Science*, 180, 180-189. <https://doi.org/10.1016/j.procs.2021.01.155>.

64. Hilorme, T., Sokolova, L., Portna, O., Lysiak, L., & Boretskaya, N. (2019). Smart grid concept as a perspective for the development of ukrainian energy platform. *IBIMA Business Review*, 2019 doi:10.5171/2019.923814

65. Ilarionova N. International economics. Microeconomics: manual. Kyiv: Ліпа-К, 2017. 315 p.

66. Koev, S., Pavliuk, S., Derhaliuk, M., Sokolova, L., Portna, O. Resource strategy of enterprise management as a tool to ensure its competitiveness. *Academy of Strategic Management Journal*. Research Article: 2020 Vol: 19 Issue: 4. 1-8. URL: <http://www.abacademies.org/journal/academy-of-strategic-management-journal-inpress.html>.

67. Kolupaieva I. Analysis of migration processes and assessment of their impact on the development of international money transfers of Ukraine European / Kolupaieva I., Shevchenko O., Mytsenko I., Borysova A. *Financial Systems. Proceedings of the 16th International Scientific Conference*, Brno: Masaryk University. 2019. PP. 307-317.

68. Kolupaieva I. Decentralization of public administration in the process of building a democratic society / Kolupaieva I., Gavkalova N. L. *Public Policy and Administration*. 2018. Vol. 17. No 2. pp. 216-225.

69. Kolupaieva I., Suprun O., Shevchenko O. Diagnostics of systemic risk impact on the enterprise capacity for financial risk neutralization: the case of Ukrainian metallurgical enterprises. *Oeconomia Copernicana*. 2019. Vol. 10, Issue 3. PP. 471-491.

70. Kubrak S., Nesik L. Finance and economics: tutorial; Zhytomyr nat. agroecological univ. Zhytomyr: ZNAEU, 2016. 143 p.

71. Kyriy V., Sheiko I., Petrova R. Optimization of management information support as a basis for organizational transformations at an enterprise. *Periodicals of Engineering and Natural Sciences*. 2019. V.7. №. 2. P. 679-689.

72. Pererva P., Nazarenko S., Maistro R., Danko T., Doronina M., Sokolova L. The formation of economic and marketing prospects for the development of the market of information services. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, 2021. 6(13) (114). 6-16.

73. Polozova T., Cherkashina M., Shapoval O., Romanchik T., Alzoubi Laith Abdel Karim Mohammad. Assessment of risks in conditions of provision of security of economic activities of organizations. *Journal of security and sustainability issues*. 2019. № 8 (4). C. 705-714.

74. Polozova T., Musiienko V., Storozhenko O., Peresada O., Geseleva N. Modeling of energy-saving processes in the context of energy safety and security. *Journal of security and sustainability issues*. 2019. № 8 (3). C. 387-397.

75. Polozova T., Kolupaieva I, Sheiko I. Digital Gap in EU Countries and its Impact on Labour Productivity and Global Competitiveness. In J. Maci, P. Maresova, K. Firlej, & I. Soukal (Eds.), *Hradec Economic Days*, part 1, 2021. pp. 659-670. University of Hradec Králové. <https://doi.org/10.36689/uhk/hed/2021-01-065>.

76. Polozova T., Kutsenko Y., Kanova O. Formation of sustainable investment attractiveness of regions under the conditions of COVID-19. *Problemy Ekorozwoju – Problems Of Sustainable Development* 2022, 17(1): pp. 23-35.

77. Polozova T.V., Nicola Jennifer John Elia. Enterprise economic security system: theoretical aspects of formation. Економічні та безпекові виклики сучасного бізнес-середовища: колективна монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. Т. В. Полозової. Харків: ХНУРЕ, 2020. С. 355-362.

78. Sokolova L., Dyuzhev V., Veriasova G., Kurdenko O., Al-Fakhore Esknder Suliaman Salty. Scientific and methodological support of financial express analysis of small industrial enterprises of Ukraine. *Innovative technologies and scientific solutions for industries*. 2021. No. 3 (17) 78. P. 78-90. DOI: <https://doi.org/10.30837/ITSSI.2021.17.078>.

79. Sokolova L., Veriasova G., Zinchenko, M. Theoretical and Practical Aspects of Introducing Innovations in the Enterprise's Marketing Activity. 2020. *Innovative Technologies and Scientific Solutions for Industries*, (2 (12), pp. 119-126.

80. Sokolova L., Veriasova G., Ivanova V., Kurdenko O., Ponomarov S. Methodological providing of innovative marketing research

technology. *Estudios de Economía Aplicada*. 2021. Vol. 38(4). DOI: [http://dx.doi.org/10.25115/eea.v38i3%20\(1\).3990](http://dx.doi.org/10.25115/eea.v38i3%20(1).3990).

81. Terziyan V., Gryshko S., Golovianko M. Taxonomy of generative adversarial networks for digital immunity of Industry 4.0 systems. *Procedia Computer Science*, 2021. 180. 676-685. <https://doi.org/10.1016/j.procs.2021.01.290>.

82. Terziyan V., Gryshko S., Golovianko, M. (2018). Patented intelligence: Cloning human decision models for Industry 4.0. *Journal of Manufacturing Systems*, 48, 204-217. <https://doi.org/10.1016/j.jmsy.2018.04.019>.

83. Ukrainian economy growth imperatives: monogr. / Anatolii Mazaraki, Svitlana Melnichenko, Hanna Duhinets [et al.]; ed. by prof. A. Mazaraki. Prague: Coretex CZ SE, 2018. 309 p.

1.3 Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці

1. Задачі математичного програмування, їх різновиди.
2. Характеристика задач лінійного програмування. Методи вирішення
3. Задачі квадратичного програмування.
4. Транспортна задача, різновиди та методи її вирішення.
5. Моделі регресії. Оцінювання параметрів та адекватності моделі.
6. Моделі регресії. Перевірка значущості моделі та коефіцієнтів регресії.
7. Багатофакторна регресія. Методи оцінювання параметрів та значущості моделі. Оцінка помилки рівняння регресії.
8. Методи прогнозування. Переваги та недоліки основних методів.
9. Метод «Монте-Карло». Сфери його застосування.
10. Використання теорії нечітких множин для вирішення економічних задач.
11. Методи аналізу ієрархій.
12. Експертні методи прийняття управлінських рішень в економіці.
13. Випадкові процеси в економіці, їх характеристика, методи формалізації та рішення задач.
14. Ланцюги Маркова та їхнє використання в економічних процесах.
15. Методи планування робіт.
16. Теорія ігор та її застосування в економічних моделях.
17. Типи виробничих функцій та їх властивості.
18. Моделі міжгалузевих балансів.
19. Модель «витрати-випуск» В. Леонтєва.
20. Моделі економічного зростання.
21. Характеристика сучасних методів оцінки ризиків у сфері інвестиційної діяльності.
22. Економіко-математичні методи оцінки ефективності проєктів.
23. Сутність інформаційного менеджменту.
24. Економічна інформація. Особливості, характеристика, класифікаційні ознаки.
25. Методи проєктування економічних інформаційних систем. Класичний, процесноорієнтований, об'єктноорієнтований методи.
26. Особливості специфічних економічних інформаційних систем: маркетингових, банківських, бухгалтерських тощо.
27. Інформаційний бізнес: характеристика.
28. Організаційно-технологічні засади прийняття управлінських рішень.
29. Технології проєктування експертних систем.
30. Інформаційний ринок та механізми його функціонування.

1.4 Рекомендована література до тематики підрозділу 1.3

1. Белозерцев В. С., Харакоз Л. В., Кармінов Я. С., Соколова О. І., Сулима Г. А., Худякова Г. В. Розвиток інформаційних систем та технологій у світовій економіці під час COVID-19. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2021. № 4. С. 105-109.

2. Василішин С. Удосконалення важелів управління діджиталізаційними ризиками економічної безпеки та формування кібербезпеки облікової системи. *Вісник економіки*. 2021. Вип. 1. С. 97-110.

3. Васюткіна Н. В., Уваров М. А. Чинники впливу на ефективність впровадження інтегрованої інформаційної системи на підприємстві. *Економіка і управління*. 2020. № 4. С. 53-60.

4. Вітлінський В. В., Наконечний С. І., Шарاپов О. Д., Верченко П. І., Великоіваненко Г. І. Економіко-математичне моделювання: навч. посіб. Київ: Київ. нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана, 2014. 536 с.

5. Гарнага О. М. Інформаційні системи в комерційній діяльності та критерії оцінки їх ефективності. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. 2020. Вип. 3. С. 47-56.

6. Григорків В. С. Моделювання економіки: підручник; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича: Рута, 2019. 360 с.

7. Гриценко А. А. Інформаційно-цифровий етап розвитку соціально-економічних систем. *Економіка України*. 2022. № 1. С. 29-46.

8. Давиденко Н. М. Аналіз інвестиційних проектів: навч. посіб.; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ: Компринт, 2015. 377 с.

9. Даценко А. Показники ефективності системи захисту інформаційного простору України в умовах інформаційної агресії рф. *Evropský politický a právní diskurz*. 2020. Sv. 7, Vyd. 4. С. 121-130.

10. Дзись В. Г. Автоматизована інформаційна система для апроксимації економічних показників. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2019. № 8. С. 31-37.

11. Дзямучич М., Шматковська Т. Вплив сучасних інформаційних систем і технологій на формування цифрової економіки. *Економічний форум*. 2022. № 2. С. 3-8.

12. Дячек О. Ю., Бутков О. Р. Роль сучасних інформаційних систем та технологій у розвитку економіки країни. *Ефективна економіка*. 2019. № 5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2019_5_38.

13. Жаворонкова Г. В., Жаворонков В. О., Мельник Л. Ю. Методологія інституціональних змін та моделювання економіки знань в інформаційному суспільстві: монографія; за ред. д-ра екон. наук, проф. Г. В. Жаворонкової. Умань: Сочінський М. М., 2017. 300 с.

14. Желіховська М. В. Моделювання підприємницької стратегії управління фінансовою безпекою в умовах діджиталізації та міграційних ризиків. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2022. № 5. С. 74-82.

15. Жмуркевич А. Є., Хвищук Б. В. Ефективність інформаційної системи підприємства та методи її оцінювання. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2018. № 6(2). С. 18-21.

16. Журавльов О. В. Статистичне моделювання трансформації національної економіки в умовах глобалізації: монографія; Держ. служба статистики України, Нац. акад. статистики, обліку та аудиту. Київ: Інформаційно-аналітичне агентство, 2017. 311 с.

17. Застосування інформаційних технологій в економіці, освіті та управлінні проектами: колект. монографія / [В. Є. Ходаков та ін.]; за заг. ред. канд. техн. наук, доц. Райко Галини Олександрівни; Херсон. нац. техн. ун-т. Херсон: Вишемирський В. С., 2018. 201 с.

18. Зибін С. В. Кількісна оптимізація ресурсів інформаційної системи для ефективної підтримки прийняття рішень. *Телекомунікаційні та інформаційні технології*. 2018. № 1. С. 134-141.

19. Іваненко Т. В., Іваненко О. О. Математичні методи в економіці: навч. посіб.; ВНЗ «Ун-т економіки та права «КРОК». Київ, 2014. 253 с.

20. Камак Д. О., Скиба О. В., Доманов І. О., Троцик С. М. Підходи щодо оцінювання якості спеціального програмного забезпечення на прикладі інформаційних систем, призначених для підвищення ефективності управління. *Збірник наукових праць Державного науково-дослідного інституту випробувань і сертифікації озброєння та військової техніки*. 2019. Вип. 2. С. 74-82.

21. Квілінський О. С. Оцінювання спротиву вдосконалення системи управління розвитком промислового підприємства в умовах інформаційної економіки. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. Вип. 2(1). С. 118-125.

22. Кирій В.В., Колісник М.М. Розроблення механізмів у системі управління інтернет-маркетингом підприємства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2019. № 38. С. 94-102.

23. Костін Ю.Д., Ткачова Т.С. Теорія та практика використання штучних нейронних мереж при прогнозуванні та прийнятті управлінських рішень у промисловості. *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. 2020. № 2 (12). С. 120-127.

24. Кузьмініх В. О. Основи управління ІТ проектами: навч. посіб.: для здобувачів ступеня бакалавра за спец. 122 «Комп'ютерні науки» / В. О. Кузьмініх, Р. А. Тараненко; [відп. ред.: В. Г. Сліпченко]; Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т ім. Ігоря Сікорського». Харків: КПІ ім. Ігоря Сікорського: Політехніка, 2019. 75 с.

25. Ларченко О. В. Ефективність впровадження інформаційних систем в управління підприємством. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2020. Вип. 1. С. 278-284.

26. Ларченко О. В. Впровадження інформаційних технологій для ефективного управління економічними системами. *Бізнес-навігатор*. 2020. Вип. 2. С. 135-139.

27. Лепейко Т. І., Щербак А. М. Формування системи показників оцінювання ефективності інформаційного процесу управління промисловим підприємством. *Бізнес Інформ*. 2018. № 11. С. 161-167.

28. Логвінова О. П., Семененко І. М. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків: навч. посіб.; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. Харків: Лідер, 2015. 368 с.

29. Марченко В. М., Шутюк В. В. Логістика: підруч. для студентів, які навчаються за спец. «Економіка»; НТУ України «Київ. політехн. ін-т ім. І. Сікорського». Київ, 2018. 312 с.

30. Менеджмент інформаційної безпеки: навч. посіб. / О. Г. Корченко, М. Є. Шелест, С. В. Казмірчук, Ю. М. Ткач, Є. В. Іванченко. Чернігів: Орхідея: Лук'яненко В. В., 2019. 407 с.

31. Моделювання економіки: навч. посіб. для студентів ВНЗ / Л. М. Бандоріна [та ін.]; Нац. металург. акад. України. Дніпропетровськ: Герда, 2014. 138 с.

32. Морозов В. В., Хандрік О. В., Коломієць А. С. Управління проєктами розвитку ІТ-організацій: навч. посіб.; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: Київський університет, 2020. 339 с.

33. Обіход С. В. Імплементация інформаційно-комунікаційних технологій у систему управління бізнес-процесами вітчизняних підприємств у контексті розвитку цифрової економіки. *Економіка, управління та адміністрування*. 2021. № 4. С. 10-17.

34. Похил Н. О. Роль і місце інформаційних систем в управлінні економічними об'єктами. *Бізнес-навігатор*. 2018. Вип. 5. С. 172-175.

35. Рогоза В. М. Концептуальні підходи формалізації процесів створення та модернізації інформаційних систем економічного об'єкта. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія: Економічні науки*. 2019. № 2. С. 72-81.

36. Стеблюк Н. Ф., Волосова Н. М. Економіко-математичне моделювання в системі маркетингового управління: монографія; Дніпров. держ. техн. ун-т (ДДТУ). Кам'янське: ДДТУ, 2020. 184 с.

37. Стрій Л. О., Захарченко Л. А., Толкачова Г. В. Економіко-кібернетичний підхід до дослідження системи управління інформаційними процесами. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 43. С. 293-299.

38. Тарасевич В. М. Теоретичний вимір інформаційно-цифрової економіки: основи та система первинних інформаційних феноменів. *Економіка України*. 2021. № 1. С. 3-23.

39. Тарасевич В. М. Теоретичний вимір інформаційно-цифрової економіки: інформаційна діяльність і система похідних інформаційних феноменів (продуктів). *Економіка України*. 2021. № 3. С. 3-18.

40. Тюрин О. В., Ахмеров О. Ю. Теорія систем і системний аналіз в економіці: навч. посіб.; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Екон.-прав. ф-т, НДІ фізики. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2019. 172 с.
41. Фатєєва А. В. Інформаційні системи та їх роль в управлінні економікою. *Економіка. Фінанси. Право*. 2020. № 4(2). С. 14-17.
42. Філіпішин І. В. Інформаційні системи у механізмі управління підприємством в умовах інформаційної економіки. *Економіка і управління*. 2018. № 1. С. 125-130.
43. Фісун К. А., Сиса А. Ю. Підходи використання систем підтримки прийняття рішень як компоненти інформаційного забезпечення організації в умовах ринкової економіки. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2019. № 68. С. 192-198.
44. Хитрова О. А., Кругляно А. В. Ефективність застосування комплексних інформаційних систем в управлінні підприємством. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*. 2018. Вип. 4. С. 58-66.
45. Чубаєвський В. І., Лахно В. А., Криворучко О. В., Касаткін Д. Ю., Десятко А. М., Блозва А. І. Ефективність методики розрахунку показників інвестицій в системі інформаційної безпеки об'єктів інформатизації. *Кібербезпека: освіта, наука, техніка*. 2021. № 4. С. 96-107.
46. Шевців Л. Ю., Непевна Б. О., Шевців А. Б. Теорія і практика впровадження системи контролінгу в умовах інформаційної економіки. *Бізнес Інформ*. 2019. № 10. С. 244-252.
47. Шпильова В. О. Сучасна стратегія управління регіональними економічними системами в середовищі інформаційного менеджменту. *Менеджер*. 2019. № 2. С. 25-33.
48. Яковлєв А. І. Проектний аналіз: підруч. для вищ. закл. за напрямком «Економіка підприємства»; Нац. техн. ун-т «Харків. політехнічний ін-т». Харків: НТУ «ХПІ», 2015. 339 с.
49. Hutsa O. M., Yelchaninov D. B., Merkulova T. V., Kyriy V. V., Ihumentseva N. V., Dovgopol N. V., Zabuga S. I., Petrova A. Yu, Peresada O. V., Kutsak V. A. Design of verbal models esign of verbal models for forming an optimal strategy or forming an optimal strategy for sustainable development or sustainable development of service enterprises f service enterprises in the conditions of a crisis/ *Наука та інновації*. 2022. Том 18. No 3. P. 58-73.
50. Hutsa O., Igmentseva N., Dovgopol N., Yakubovska S. Development of the information technology for checking textual procedures for logical coherence and completeness. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2017. № 5/2(89). С.55-64.
51. Pohrebniak A., Petrashko L., Dovgopol N., Ovsiuchenko Y., Berveno O. Functioning of Economic Systems in the Context of Their Potential Development in the Conditions of Circular Economy. *JCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*, 2021. VOL.21 No.12, December 2021, P. 309-315.

52. Sorochak O., Kvak S. The Model for Selection of Innovation and Investment Strategy of Machine-Building Enterprises: Practical Aspect. *Marketing and management of innovations*. 2020. № 2. C. 68-84.

53. Polozova T., Musiienko V., Storozhenko O., Peresada O., Geseleva N. Modeling of energy-saving processes in the context of energy safety and security. *Journal of security and sustainability issues*. 2019. № 8 (3). C. 387-397.

54. Doroshenko, V.O., Klimova, N.P., Stognii, N.P., Kostyn, Y.D. Mathematical Modelling of Impulse Excitation of a Superwideband PEC Cone Antenna. *Proceedings of the International Conference on Advanced Optoelectronics and Lasers, CAOL*, 2019. p. 396-399.

55. Nichuhovska L. I., Halaiko Y. A. Higher and applied mathematics: «Mathematical programming»: handb. for students majoring in foreign economic activity of an enterprise and intern. economics; Higher education establishment of Ukoopspilka «Poltava univ. of economics and trade». Poltava: PUET, 2016. 184 p.

2 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКА ПРИ ПРОВЕДЕННІ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Екзаменаційний білет складається з трьох питань. Відповідь на кожне питання оцінюється за 100-бальною шкалою:

– *96-100 балів*: вступник продемонстрував всебічні, систематизовані та глибокі знання матеріалу, повністю розкривши та обґрунтувавши відповідь на питання екзаменаційного білета;

– *90-95 балів*: вступник продемонстрував систематизовані та глибокі знання матеріалу, зазначивши взаємозв'язок основних понять, розкривши та обґрунтувавши відповідь на питання екзаменаційного білета;

– *75-89 балів*: вступник продемонстрував повне знання матеріалу, загалом розкривши питання екзаменаційного білета, при цьому наведена відповідь потребує деяких додаткових роз'яснень, уточнень, доповнень, обґрунтувань тощо;

– *66-74 балів*: вступник продемонстрував знання основного матеріалу та базових понять, загалом розкривши питання екзаменаційного білета, при цьому наведена відповідь потребує деяких суттєвих додаткових роз'яснень, уточнень, доповнень, обґрунтувань тощо;

– *60-65 балів*: вступник продемонстрував знання основ матеріалу в мінімальному обсязі, недостатньо повно розкривши питання екзаменаційного білета, при цьому наведена відповідь потребує суттєвих додаткових роз'яснень, уточнень, доповнень, обґрунтувань тощо;

– *1-59 балів*: вступник продемонстрував недостатні знання матеріалу, припустивши значну кількість принципкових помилок у відповіді на питання екзаменаційного білета.

Відповідь на кожне питання екзаменаційного білета зараховується за умови отримання за неї не нижче 60 балів.

Загальна оцінка визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих за кожне питання екзаменаційного білета.

Фахова комісія проставляє загальну оцінку за шкалою 60-100 балів або ухвалює рішення про негативну оцінку зі вступного випробування («незадовільно», «не склав»).